

Fișa unității de curs
Psihologia și psihopatologia comportamentului deviant și delincent

Catedra responsabilă	Psihologie și Științe ale Educației
Treapta de studii	Studii superioare de licență, ciclul I
Programul de studiu	0111.03 Psihopedagogie
Tipul unității de curs / modulului	Specialitate, opțională
Credite ECTS	4
Numărul orelor de contact / Numărul total de ore	60/120
Forma de evaluare	Examen (test docimologic)
Anul de studiu / semestrul	Anul 3, sem. VI
Limba de predare	Română
Titularii cursului	Lect. univ., dr. Melentieva Aliona

Conținutul succint al cursului:

Introducere în psihologia și sociologia devianței și delincvenței. Delimitări conceptuale: devianță, delincvență, normă socială, control social. Tipuri de comportament deviant și forme de manifestare în societatea contemporană. Funcțiile sociale ale devianței și reacțiile societății la comportamentul deviant.

Teorii psihologice și sociologice ale devianței. Teorii clasice și contemporane ale devianței (anomie, etichetare, învățare socială). Explicații psihologice ale comportamentului deviant (frustrare, agresivitate, deficit de autocontrol). Rolul mediului social și al grupului în formarea comportamentului deviant.

Modelul psihologic al raportului individ-grup-cadru social-normativ și legislativ. Internalizarea normelor și valorilor sociale. Conformismul, nonconformismul și devianța. Relația dintre individ, grup și mecanismele de control social și juridic.

Psihologia devianței și delincvenței juvenile. Particularitățile comportamentului deviant la adolescenți. Influența familiei, școlii și grupului de egali. Factori de risc și factori protectivi în dezvoltarea comportamentului delincent.

Motivația și particularitățile cognitive în comportamentul deviant. Structura motivațională a comportamentului deviant și delincent. Distorsiuni cognitive și justificări ale comportamentului deviant. Procesul decizional și evaluarea consecințelor în situații deviante.

Analiza afectivității personalității deviante. Emoții negative și rolul acestora în comportamentul deviant (furie, anxietate, ostilitate). Reglarea emoțională și impulsivitatea. Relația dintre afectivitate și agresivitate.

Particularități de personalitate și asistența psihologică a devianței juvenile. Trăsături de personalitate asociate comportamentului deviant. Evaluarea psihologică a minorilor delincvenți. Strategii de intervenție și consiliere psihologică.

Patologia comportamentului deviant și delincent. Tulburări psihice asociate comportamentului deviant. Relația dintre patologii și delincvență. Abordări terapeutice și programe de reabilitare.

Finalități de studiu:

La finalizarea acestui curs, studentul demonstrează cunoașterea aparatului terminologic și a modelelor teoretice de explicare a comportamentului deviant și delincent, precum și capacitatea de a defini și interpreta comportamentul uman din perspectivă psihologică și sociologică. Acesta înțelege manifestările patologice ale comportamentului deviant și delincent și este capabil să identifice rolul factorilor motivaționali, cognitivi și afectivi în structurarea acestuia. Studentul cunoaște particularitățile psihologice ale personalității cu tulburări de comportament, tipurile și formele devianței și delincvenței, precum și conținutul programelor de intervenție adresate diverselor categorii de persoane cu comportamente deviante.

De asemenea, studentul este capabil să analizeze situații concrete de devianță și delincvență, să elaboreze strategii de intervenție adaptate contextului social și particularităților individuale, să utilizeze metode de cercetare, inclusiv observația, și să construiască programe de investigare și intervenție pentru cazuri specifice. Totodată, acesta demonstrează competența de a proiecta programe de training și reabilitare pentru adolescenți cu comportament deviant și delincent, de a aplica modele psihologice relevante în context judiciar și educațional și de a argumenta relația dintre patologii psihice și cele comportamentale, manifestând autonomie și responsabilitate profesională în activitatea de evaluare și intervenție psihologică.

Bibliografie:

1. Butoi, T. Psihologie judiciară. Curs universitar – abordări teoretice și practice. București: Trei, 2012. 545 p.
2. Dușu, A. O. Psihologie judiciară. București: Universul Juridic, 2013. 334 p.
3. Ogien A. Sociologia devianței. Iași: Polirom (trad. D. Lungu, G. Neamțu), 2002
4. Rădulescu S. M. Sociologia devianței și a problemelor sociale. București: Lumina Lex, 2010
5. Rusnac, S. Psihodiagnostic și expertiză psihologică în justiția penală și civilă = Психодиагностика и судебно-психологическая экспертиза в уголовном и гражданском судопроизводстве : suport de curs / Rusnac Svetlana; ULIM. – Chișinău: s.n., 2022
6. Rusnac, S. Psihologie juridică: Suport de curs. Chișinău: Print-Caro, 2025. 459 p.
7. Turliuc, M. N. Psihologia comportamentului deviant. Iași: Institutul European, 2007.